

# Vedligeholdelse af offentlige vandløb

## Lidt baggrund om vandløb

Vandløbsloven omfatter alle vandløb, grøfter, kanaler, rørledninger og dræn samt søer, damme og andre lignende indvande. Bredejer: Ejer af den jord, hvor et åbent eller rørlagt vandløb løber. Kommunen er vandløbsmyndighed.

## Hvad er offentlige og private vandløb?

Vandløb opdeles i to klasser:

- Offentlige vandløb er vandløb, som byrådet har besluttet skal optages som offentlige.
- Private vandløb er vandløb, som ikke er optaget som offentlige, eller som byrådet har besluttet skal udgå som offentligt vandløb (nedklassificerede vandløb).

## Ligheder mellem offentlige og private vandløb

- Vandløbslovens regler gælder for alle vandløb i begge klasser.
- Vandløbsvedligeholdelsen beskrevet i vandløbslovens kapitel 7.
- Alle vandløb skal vedligeholdes således, at det enkelte vandløbs skikkelse eller vandføringsevne ikke ændres.
- Der kan være restriktioner for vandløb, der er beskyttede efter naturbeskyttelseslovens § 3.
- Vandløbene ejes altid af bredejerne. Vandløbsmyndigheden ejer intet. Forskelle på offentlige og private vandløb
- Offentlige vandløb: Vandløbsmyndigheden udarbejder regulativer for og udfører vedligeholdelse af vandløbene (dog ikke private broer og overkørsler).
- Private vandløb: Ingen regulativer. Bredejer vedligeholder vandløb på egen ejendom.

## Pligter ved vedligeholdelse af offentlige vandløb

Vandløbsmyndigheden vedligeholder offentlige vandløb. I Fredericia Kommune udføre vedligeholdelsesarbejdet kommunens åmænd.

Bredejer har pligt til at fjerne afskåret grøde fra vandløbets kant og sprede den afskårne grøde på landbrugsarealer.

Hegn må ikke stå i vejen for vedligeholdelsesarbejdet.

Privat ejede broer og overkørsler skal vedligeholdes af ejer - uanset om vandløbet er offentligt.

### **Hvilke regler findes for vedligeholdelsen?**

Bestemmelser for vedligeholdelsen beskrives i vandløbsloven og uddybes for det enkelte vandløb i vandløbsregulativerne. Vandløbsloven beskriver vedligeholdelse som opretholdelse af vandløbets skikkelse eller vandføringsevne gennem:

- Skæring og fjernelse af grøde
- Opgravning af løse aflejringer
- Etablering af beplantning langs vandløb. Vandløbsregulativ udarbejdes for de enkelte vandløb. De kan betragtes som en form for kontrakter mellem vandløbsmyndigheden og bredejerne.

I regulativerne beskrives:

- Vandløbets dimensioner og/eller vandføring
- Hvor mange gange grøden skal slås
- Hvornår og hvordan grøden skal slås
- Hvilke betingelser der skal være til stede for at foretage oprensning af vandløbet
- Hvornår og hvordan der skal renses op
- Vandløbsmyndigheden er pligtig til at udføre vedligeholdelsen som beskrevet i loven og i regulativerne – hverken mere eller mindre.

### **Hvordan udføres grødeskæringen?**

Grøde kan skæres på flere måder:

- Håndarbejde udføres med le eller motorle samt greb. Åmændene går nede i vandløbet, hvor de slår grøden og kaster den op på marken.
- Maskinarbejde udføres med mejekurv. Mejekurven er monteret på en traktor, gravemaskine eller rendegraver. Køretøjet kører på marken i det arbejdsbæltet, der i regulativet er udlagt langs vandløbet.
- Grødeskærebåd er en båd med påmonteret klipper. Grødeskæringen sker normalt ved at båden sejler mod strømmen, mens klipperne klipper i bund i strømrunden.
- Grøden driver normalt til grødeopsamlingspladserne, hvor spærringer sikrer at det kan tages op med grab på lastbiler og køres væk.

### **Hvornår bruges håndredskaber, mejekurv og grødeskærebåd?**

Håndredskaber bruges i mindre og i sårbare vandløb. Disse vandløb er ofte højt målsatte og skal behandles skånsomt for at bevare plante- og dyrelivet.

Mejekurv bruges i større vandløb med stor vanddybde, i vandløb med meget blød bund og i vandløb med kraftig vækst af tagrør og pindsvineknap og i dybtliggende vandløb, hvor grøden skal løftes højt op.

Grødeskærebåden bruges i de nederste dele af de største vandløb.

### **Hvordan udføres oprensning?**

Ved henvendelser om ændrede dimensioner eller ændret afledning af vand, vil vandløbsmyndigheden få foretaget en opmåling af vandløbet eller strækningen. Der kan først blive tale om oprensning, hvis opmålinger viser, at vandløbets dimensioner eller vandføringsevne er ringere end beskrevet i regulativet.

Vandløbsmyndigheden må ikke rense op, hvis regulativets bestemmelser er overholdt. Oprensning udføres normalt af en gravemaskine eller en traktor med påmonteret skovl. Fyldet, som graves op, indeholder sand, mudder, plantedele og planterødder.

### **Hvornår udføres oprensning?**

Vandløbsmyndigheden foretager ikke oprensninger, før opmålinger har vist, at det lovede profil eller den lovede vandføring ikke kan overholdes ved almindelig grødeskæring. Oprensningerne sker normalt om efteråret.

### **Hvad sker der med den afskårne grøde og det opgravede materiale?**

Den afskårne grøde lægges op på marken, som regel uden for 2 meter bræmmen. Fyldet (f.eks. sand og mudder), afskåret grøde og andet, der fremkommer ved almindelig vedligeholdelse, skal den person, der bruger de tilstødende ejendomme, modtage og bortskaffe fra vandløbets bredder uden erstatning.

Fyldet skal spredes og pløjes ned på marken. Det vil normalt være de enkelte bredejere, men kan også være forpagtere, som skal fjerne det materiale, som er lagt op på marken. Hvis vandløbsmyndigheden ved tilsyn konstaterer, at materialet ikke er fjernet, vil bredejereren blive kontaktet.

### **Skal jeg fjerne hegn og lignende, så åmændene kan vedligeholde vandløbene?**

I de enkelte vandløbs regulativer står bestemmelser om, hvorvidt bredejerne er pligtige til at fjerne hegn, hvis det er nødvendigt for vedligeholdelsen.

### **Hvordan færdes åmændene under vedligeholdelsen?**

Åmændene må færdes frit i det arbejdsbælte, som er beskrevet i regulativerne. Arbejdsbæltet er normalt 5 eller 8 m bredt regnet fra vandløbets øverste brinkkant og ind på marken. Åmændene må køre ned til vandløbene ved alle vejbroer.

Der er også mulighed for at køre på markveje eller over marker efter aftale mellem åmændene og de enkelte bredejere.

### **Hvornår udføres grødeskæring?**

Terminerne for grødeskæring planlægges efter plantevæksten og miljøet i vandløbene. Terminerne følger de enkelte vandløbs regulativer. Der vil ofte være to grødeskæringer om året: en om sommeren og en om efteråret. Tidspunkt for grødeskæring annonceres på kommunens hjemmeside. Entreprenørens arbejdsplan kan, før vedligeholdelsen starter, ses på [www.fredericia.dk](http://www.fredericia.dk).

### **Hvordan med drænuvløb?**

Drænuvløb skal normalt placeres et stykke over den regulativmæssige bund. Den mindste afstand mellem vandløbets bundkote og rørudløbenes underside er normalt beskrevet i regulativerne. Det er ikke tilladt at placere drænuvløb lavere end beskrevet i regulativet. Der kan ikke stilles krav om, at drænuvløb skal ligge over vandspejlet i vandløbet. Før grødeskæring og oprensning er det en god ide at markere drænuvløb, så det tydeligt fremgår, hvor drænuvløbene er. Det mindsker risikoen for beskadigelse i forbindelse med vandløbs vedligeholdelsen.

### **Hvordan vedligeholdes offentlige rørlagte vandløb?**

Rørledninger vedligeholdes med spulinger og eventuelt rodskæringer efter behov. Der gøres opmærksom på, at omlægning af offentlige rørlagte vandløb ikke kan betragtes som reparation (vedligeholdelse), men derimod som regulering. Det betyder, at der skal udarbejdes projekter med partsfordelinger til de lodsejere, der har nytte af foranstaltningen inden omlægningerne kan gennemføres.

### **Kan jeg få erstatning for skader i forbindelse med åmændenes arbejde?**

Skader som følge af almindelig kørsel og færdsel til fods langs vandløbet i forbindelse med vedligeholdelsen kan ikke kræves erstattet. Fjernelse af hegn og lignende, som er nødvendigt for udførelse af vedligeholdelsen, kan ikke kræves erstattet.

Der betales heller ikke godtgørelse for at fjerne hegn og lignende. Dokumenterede skader uden for arbejdsbæltet kan kræves erstattet efter lovgivningens almindelige regler.

### **Denne folder omhandler regler efter:**

- Lovbekendtgørelse om vandløb (vandløbsloven)
- Bekendtgørelse om klassifikation og registrering af vandløb
- Bekendtgørelse om regulativer for offentlige vandløb.
- Lovgivningen kan findes på biblioteket eller på [www.retsinfo.dk](http://www.retsinfo.dk)

**Her kan du hente yderligere oplysninger**

Fredericia Kommune, Gothersgade 20 B, 7000 Fredericia. Tlf. nr. 72 10 70 00 eller på email [kommunen@fredericia.dk](mailto:kommunen@fredericia.dk).



**FREDERICIA**  
K O M M U N E